

YAŞAYAN EN YAŞLI MADEN MÜHENDİSİ İLE SOHBET

Röportaj: Nadir AVŞAROĞLU-Selda KARAOĞUZ

Kamera ve Kayıt: Niyazi KARADENİZ

4 Aralık 2008 Dünya Madenciler Günü dolayısıyla maden mühendisleri camiasının en yaşlı üyesi olan maden mühendisi Faik AVCI'yı Ankara-Meteorolojide bulunan evinde ziyaret ettik. Ziyaretimize aynı yıllarda birlikte çalıştığı maden mühendisi Mustafa Altundağ da eşlik etti. Ziyarete Bülten kurulu üyeleri Niyazi Karadeniz, Nadir AVŞAROĞLU, Selda KARAOĞUZ ve Oda Müdürü Engin ERDOĞAN katıldılar. Önceki yıllarda 60 yılını dolduran ve meslekte büyüğümüz olan Faik AVCI'ya onur belgesi, bastonu ve plaketi Odamız Yönetim Kurulu Üyesi Niyazi KARADENİZ, yine Faik Avcı'dan sonra mezun olan Mustafa ALTUNDAĞ'a da belgesini ve onur plaketi TMMOB Denetleme Kurulu üyesi Nadir AVŞAROĞLU tarafından takdim edildi. Aşağıda mesleğimizin duayenleri ile yapılan bu sohbetten bazı alıntılar aktarılmıştır.

Faik AVCI: 1905 doğumlu olan Faik Avcı Artvin-Şavşat doğumludur. İlk ve orta tahsilini Şavşat ve Kars'ta tamamlamış, daha sonra Adana Öğretmen Okulu'nu bitirmiştir. II. Dünya

Savaşı yıllarında öğretmenlik yapmış daha sonra öğretmenlikten istifa ederek 1940 yılında Zonguldak Teknik Okulu'na girmiştir. 1945 yılında Zonguldak Maden Teknisyen Okulu'nu bitirerek, 1954 yılında Maden Teknisyen Okulu'nu bitirenlere intibak hakkı verilmesi ile 1955 yılında maden mühendisi unvanı almıştır. 30 yıl Etibank'a bağlı Kuvaran ve Murgul İşletmelerinde mühendis ve baş mühendis olarak çalışmıştır. 1973 yılında Ergani Bakır İşletmelerine teknik müdür olarak atanmış, bu görevde iken 1975 yılı ortasında emekliye ayrılmıştır.

Mustafa ALTUNDAĞ: 1924 yılında Artvin/Borçka Demirciler Köyü'nde doğdu. İlk öğrenimi Şavşat ve Hopa'da tamamladı. 1942 yılında Zonguldak Teknik Okulu'na girdi ve 1954 yılında Maden Teknisyen Okulu'nu bitirenlere intibak hakkı verilmesi ile 1955 yılında maden mühendisi oldu. Etibank Şark Krom İşletmeleri'nde maden mühendisi olarak çalışmaya başladı. Etibank'ın çeşitli işletmelerinde çalıştıktan sonra 1972 yılında emekli oldu. Emeklilik sonrası kendi adına birçok şirket kurdu. Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptı. TMMOB Maden Mühendisleri Odası tarafından yayımlanan "Anılarım" adında bir kitabı bulunmaktadır.

- Siz yaşayan en yaşlı Maden Mühendisisiniz. Bize kendinizi tanıtır mısınız ?

Faik Avcı: 1321'de (1905) Artvin ili Şavşat kazasının bir dağ köyünde doğmuşum.1914 senesine kadar köy-

de yaşadım.1914 senesinde ilkokula başladım. Öğretmenimiz İstanbul'dan gelen ve Rüştüyeden ayrılmış bir hoca idi. 1914 yılında Cihan Harbi çıkınca hocayı askere aldılar, köydeki okul da kapandı. İlkokulu Şavşat'ta tamamladım. O zaman kazada ortaokul yoktu. İlkokuldan bitirdikten sonra Kars'ta ortaokulu gittim ve orta mektebi de bitirdim. İki sene Erzurum'da ardından bir sene de Adana'da Öğretmen Okulu'nda okudum. Adana'da yeni mezun olmuşum ki öğretmen olarak tayin ettiler. Bir müddet öğretmen olarak görev yaptıktan sonra bir gün gazetede Zonguldak'ta bir Maden Mektebi açılacağını okudum. Bu okulda okumaya karar vererek yola koyuldum. Dokuz günde Adana'dan Zonguldak'a gittim. O zamanlar nerede şimdiki gibi ulaşım imkanları! Zonguldak'ta imtihana girdim. Mektebe 50 talebe alınacaktı. Bu sınavı 3. olarak kazandım. Beş sene orada okudum.

- Bize birazda meslek yaşantınızdan söz eder misiniz ?

Faik Avcı: Okul sonunda cevher zenginleştirme üzerine tez hazırladım. İnağzı'nda Fransızlardan kalan bir lavvar vardı. Orada çalışarak kömürün içinde bulunan %15 külü %6'ya indirdim. Bir iki sene Zonguldak'ta çalıştıktan sonra Artvin-Kuvarsan'a tayinim çıktı. Ben işletmede işbaşı yaptığım

zaman Kuvarsan'da bakırın tenörü %5-6 idi. Bir sene sonra tenör % 2'ye düştü. İşletme ekonomik bulunmayarak kapatıldı. Suphi Yavaşca ile ben doğrudan Murgul'a gittik. Murgul o zamanlar Etibank'a bağlı bir işletme idi. 1950'de flotasyon tesisi montajı bitti. 25 sene Murgul'da flotasyon tesisinde çalıştım. Daha sonra Elaziğ Maden'de cevher zenginleştirme işlemlerinde bazı aksaklıklar olmuştu. Beni teknik müdür olarak Ergani'ye tayin ettiler. Orayı düzelttikten sonra 1975'lerin ortalarında emekli oldum.

Yalnız söylemek istediğim bir şey var. Her zaman yanlışlığını ifade ettiğim ve Sabit Osman Avcı'nın Enerji Bakanı yaptığı dönemde Murgul'da bulunan flotasyon tesislerini Samsun'a aldılar. Ben o zamanlar vekaleten Murgul Müdürlüğü'ne bakıyordum. Ben bu taşınma kararını kabul etmedim. Evrakları imzalamadım. Bu kararı kabul ettirmek için Karadenizli milletvekillerini topladılar, Başbakan Süleyman Demirel'e gittiler. Süleyman Demirel de başlangıçta kabul etmedi ama ısrarlar karşısında kabul etmek zorunda kaldı. Murgul'daki fabrikaların randıman %95'lerden Samsun'a taşınınca %60'a düştü. Samsun'da yollar konsantreden geçilmiyordu. Cevher yollarda zayi oldu.

- O yıllarda cevher hazırlama üzerine Türkiye'de hangi kuruluşlar vardı?

Faik Avcı: Hiçbir şey yoktu. İlk Murgul. Murgul okul oldu, birçok mühendis bu tesislerde yetişti. Diğer işletmelerin kurulmasına öncülük etti.

- O halde cevher hazırlama konusu ülkemizde deneme-yanılma yoluyla gelişti diyebilir miyiz ?

Faik Avcı: Evet. Ben evvela Yugoslavya da altın madeninde çalıştım. Bir Profesör arkadaşım vardı, birlikte çalıştığımız. Ondan zenginleştirme notları almıştım. Sonra Yugoslavya'da da çalışırken hazırladığım cevher zenginleştirme notları büyük bir emek ve alın teri. Ben Almanya'da yine bir seminerde iken Hopa'da misafirhanede çıkan yangında notlarım, kitaplarım her şeyim yanmış. Almanya dönüşü ne misafirhane kalmış, ne de notlar, kitaplar... Bu olay beni çok üzdü. O notlar çok kıymetli notlardı. Bu olayı hatırladıkça hala üzülürüm..

- Geldiğimiz noktada maden mühendisi olmaktan memnun musunuz?

Faik Avcı: Çok memnunum. Hayatımın her aşamasında bu mesleği seçmekten onur duydum. Zevkle ve istekle çalıştım. Hala çalışma şevkim yerinde. Bana, işveren olsa çalışmaya devam ederim. Ama kimse bana iş vermiyor ki.

- Mesleğimizin hiç sıkıntısını çekmediniz mi?

Faik Avcı: Hayır. Devamlı isteyerek çalıştım.

- Sayın Mustafa Altundağ sizi de yakından tanıyalım. Mesleğinizi nasıl seçtiniz ?

Mustafa Altundağ: Ben Borçka'da doğdum. İlkokulu köyümden bir başka köyde bulunan okula her gün 5 km. yürüyerek okudum. İlkokulu bitirdikten sonra bir ahbabın yanında Hopa'da ortaokula gittim. Ortaokulda da her gün 7 km. yürüdüm. Ortaokulda iken matematiğim kuvvetli idi. Hocalar ders vermeden kitabı alıp çözerdim. Ortaokulu bitirdikten sonra "ne yapacağız, ne edeceğiz?" diye düşünmeye başla-

dım. Bursa'daki bir ahbabımıza babam yanlarında kalıp, okumam için mektup yazdı. Fakat olmadı. Bir gün Borçka'da Halkevi'nde otururken Zonguldak'taki Teknik Okulun 50 tane öğrenci alacağını Ulus Gazetesi'nden okudum. Bu sırada ismi Hakkı olan ilkokul öğretmenim geldi. O da Şavşatlı idi. Çok değerli, çok saygı duyduğum bir hocamdı. Her şeyi ondan öğrendim ben. Hopa'da ortaokula gittiğimden beri görüşmemiştik. Bana ortaokulu bitirdin ne yapmayı düşünüyorsun diye sordu. Hocam para yok, pul yok ne yapacağım bilmiyorum dedim. Yalnız bu gün gazetede bir ilan gördüm, onu düşünüyorum dedim. Ben de gördüm sana bu okulu tavsiye ederim, sen matematikçisin mutlaka kazanırsın dedi. Halkevi'nde oturmaya devam ederken içeriye 2 genç geldi. (İsmet Dizdar ve Enver Gezmiş) yanıma oturdular. Onlar ilanı daha evvel okumuşlar okul için yorum yaparken ben kulak kabarttım. Onlarla tanıştık, ahbab olduk. Artvin'de okumuşlar. Artvin o zaman Livane idi. Biz okula gideceğiz sende gel dediler. Sınava daha 15 gün vardı. Kalktım oradan ortaokul müdürüme gittim.

Ortaokuldan mezun olurken okul müdürü Sait Özkan bana mezun olunca ne yapacağımı sordu. Eylül ayında yanına gitmemi beni Erzurum öğretmen okuluna göndereceğini söylemişti. Matematik öğretmenim de oradaydı ve benim çok iyi bir matematik öğretmeni olabileceğimi söylemişti. Müdürüme Zonguldak'a gidip şansımı deneyeceğimi söyledim. Bana; yeni açılmış bir okul, iyi bir meslek ve ülkede teknik elemana şiddetle ihtiyaç olduğunu, söyledi. Sınava gitmemi fakat kazanamazsam üzülmememi, eğer sınavı kazanamazsam beni öğretmen okuluna göndereceğini söyledi.

- Zonguldağa nasıl gittiniz ?

Mustafa Altundağ : İsmet Dizdar, Enver Gezmiş ve ben 1 hafta sonra bir akşam üstü Tari vapuruyla ayrıldık Hopa'dan. 3 günde sallana sallana Zonguldak'a gittik. Ne onlar biliyordu Zonguldak'ı ne de ben, sınava da bir hafta vardı. Hemen bir otel bulduk ve yerleştik. Okula sınav için başvuran lise, öğretmen okulu, meslek okulu mezunu çok az olmuştu. Sonra ortaokul mezunlarının da müracaat edenlerini almaya başladılar.

- Yani okulda açık var. Okumaya gelen kimse yok öylemi?

Mustafa Altundağ : Evet aynen öyle. Sınava bir hafta vardı. Otele kapandık ve sınava hazırlık için çalıştık. 50 öğrencinin alınacağı okula, 50 kişi içerisinde 5. olarak kazandım.

- Mezuniyetinizden sonra neler yaptınız?

Mustafa Altundağ: Mezun olduktan sonra bakanlığa bildiriliyordu. Benim mezun olduktan 2-2,5 ay sonra Etibank Şark Kromları İşletmesine (Guleman) tayinim çıktı. 2 Ağustos 1946'da işe başladım. Benim şansım hep müdürlerle uğraşmaktı. Şansıma müdürlerle uğraşmak düştü ve öyle yaptık. Hep ters düştük.

- Bize birazda Guleman'daki hayatınızdan bahsedin.

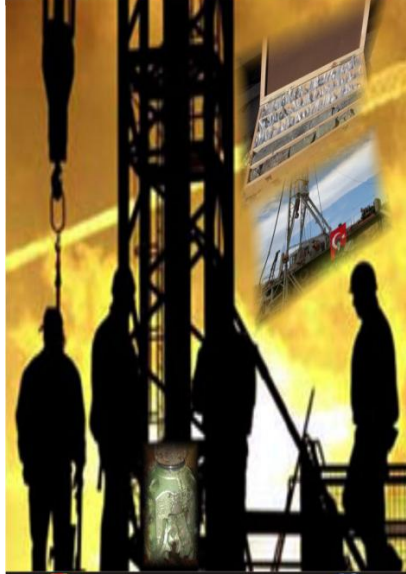
Mustafa Altundağ: Guleman'da 12 sene kaldım. Guleman'a gittiğimde evliydim. Hanımı da götürdüm. Guleman'da her türlü sosyal olanak vardı. Şantiye kurulmuştu. Sineması bile vardı. Abdullah Nusret Guleman kurmuştu. Abdullah Nusret Guleman Ergani bakırda mühendis olarak çalışırken odun taşıyan köylülerin ağırlık olarak koyduğu krom dikkatini çekmiş ve peşini araştırarak madeni bulmuş ve kromu işletmeye açmıştır.

- Daha sonraki meslek hayatınız nasıl devam etti?

Mustafa Altundağ : Önce Makro Madenciligi sonra Beykrom'u kurdum. Anonim şirket haline getirdim tek başıma. O zamanlar şimdiki gibi görüş yok, destek yok. Tek başıma kazıya kazıya ve bir tek haksız kazanç katmadan büyüttüm, geliştirdim. Mesleğimi icra ederken ve yaşamımın her aşamasında usulsüz, haksız, kanunsuz iş yapmadım. Onun içinde meydan okuyorum herkese. Şimdiki hırsız, çoğu hırsız.

- Sizin bahsettiğiniz ocaklardan bugün hiçbiri yok. Kuvarsan yıllar önce kapandı. Murgul artık özel sektörün elinde ve artık üretim yapılmıyor. Guleman ve Ergani de benzer şekilde. Ergani Hititlerden beri çalıştırılan bir ocak ve bugün artık üretim yapılmıyor. Anladığımız kadarı ile madencilik sizin kuşakta yapılmış. Sayın Avcı ve Sayın Altundağ bizlere zaman ayırdığınız için sizlere çok teşekkür ederiz. TMMOB Maden Mühendisleri Odası adına sağlıklı ve mutlu yaşamlar diliyoruz.

4. SONDAJ SEMPOZYUMU

17-18 MART 2009

MTA Genel Müdürlüğü Ege Bölge Müdürlüğü

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İzmir Şubesi

EĞE ÜNİVERSİTESİ ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ

**TMMOB
MADEN MÜHENDİSLERİ
ODASI**

**TÜRKİYE
21. ULUSLARARASI
MADENCİLİK KONGRESİ
VE SERGİSİ**

**6-8 MAYIS 2009
ANTALYA**

TMMOB

3. MADENCİLİK ve ÇEVRE SEMPOZYUMU

I. DUYURU

**11-12 HAZİRAN 2009
ANKARA**

4. ULUSLARARASI BOR SEMPOZYUMU

**TMMOB
Maden Mühendisleri
Odası**

BÖREN

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü

BÖREN

15-17 Ekim 2009 / Eskişehir-TÜRKİYE

